

Brüssel, 14. jaanuar 2025
(OR. en)

5038/25

LIMITE

ECOFIN 31
UEM 30

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	NÕUKOGU SOOVITUS ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks Rumeenias

NÕUKOGU SOOVITUS

ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks Rumeenias

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut („ELi toimimise leping“), eelkõige selle artikli 126 lõiget 7,

võttes arvesse komisjoni soovitus

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 126 peavad liikmesriigid hoiduma ülemäärasest valitsemissektori eelarve puudujäägist.
- (2) Stabiilsuse ja kasvu pakt põhineb eesmärgil tagada riigi rahanduse usaldusvärsus, et tugevdada hinnastabiilsuse ja finantsstabiilsusel põhineva tugeva, kestliku ja kaasava majanduskasvu tingimusi ning seeläbi toetada liidu kestliku majanduskasvu ja tööhõive eesmärkide saavutamist.
- (3) 30. aprillil 2024 jõustus ELi reformitud majandusjuhtimise raamistik. Sellesse raamistikku kuulub Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97¹. Samuti kuulub sellesse nõukogu määrus (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta,² ning nõukogu 29. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta³.

¹ ELT L, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

² ELT L 209, 2.8.1997, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/2024-04-30>.

³ ELT L, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj>.

- (4) Rumeenia suhtes on kohaldatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust alates 2020. aasta aprillist. Tingituna ELi toimimise lepingu eelarvepuudujäägi kriteeriumi sihilikust mittetäitmisest võttis nõukogu 3. aprillil 2020 komisjoni soovitusel alusel vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 6 vastu otsuse (EL) 2020/509 ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta Rumeenias ning esitas vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 7 soovitusel valitsemissektori ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks hiljemalt 2022. aastaks⁴. Võttes arvesse majandustegevuse järsku kahanemist COVID-19 pandeemia ajal, võttis nõukogu 18. juunil 2021 vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 7 vastu muudetud soovitusel Rumeeniale, pikendades ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamise tähtaega 2024. aastani. 24. novembril 2021 jõudis komisjon järeldusele, et Rumeenia on võtnud tõhusaid meetmeid vastuseks ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohasele nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitusel, ning leidis, et siis ei olnud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames vaja täiendavaid meetmeid võtta. 2023. aastal aga jäid kõik Rumeeniale 2021. aastal esitatud nõukogu soovitusel alakomponendid siiski suures osas täitmata. Valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk oli märkimisväärselt suurem (6,5 % SKPst vs. 4,4 % SKPst nõukogu soovitusel), eelarve struktuurne kohandamine oli soovitatud tasemest palju väiksem ning netokulude kasv oli soovitatud tasemest palju suurem. Seepärast võttis nõukogu 26. juulil 2024 ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 8 alusel vastu otsuse tõhusate meetmete puudumise kohta⁵.

⁴ Kõik Rumeenia ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusega seotud dokumendid on kättesaadavad järgmisel aadressil: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/romania_en.

⁵ ELT L, 1.8.2024, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2130/oj>.

- (5) ELi toimimise lepingu artikliga 126 on ette nähtud, et juhul, kui liikmesriik ei ole võtnud tõhusaid meetmeid, peab nõukogu võtma vastu asjaomasele liikmesriigile adresseeritud muudetud soovitusel ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks teatava tähtaja jooksul. Kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 3 lõikega 4 tuleb kõnealuses soovitusel kehtestada asjaomasele liikmesriigile ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks tõhusate meetmete võtmiseks maksimaalselt kuue kuu pikkune tähtaeg, mida võib lühendada kolme kuuni, kui olukorra tõsidus seda nõuab. Oma soovitusel peab nõukogu ühtlasi nõudma, et liikmesriik rakendaks korrigeerivat netokulude⁶ kava, mis tagaks, et soovitusel kehtestatud tähtaja jooksul viiakse valitsemissektori eelarvepuudujääk allapoole kontrollväärtust 3 % SKPst ja hoitakse sel tasemel. Kui ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus algatati eelarvepuudujäägi kriteeriumi alusel, peab korrigeeriv netokulude kava võimaldama teha igal aastal minimaalse struktuurse kohanduse vähemalt 0,5 % SKPst – see väärtus on võrdlusalus aastateks, mil valitsemissektori eelarvepuudujääk eeldatavasti ületab kontrollväärtust. Komisjon võib nõukogu määruse (EL) 2024/1264 põhjendust 23 arvestades üleminekuperioodil, s.o aastatel 2025, 2026 ja 2027, seda võrdlusalust kohandada, et võtta kõnealusteks aastateks kavandatud korrigeeriva kava kehtestamisel arvesse intressimaksete suurenemist.
- (6) Nõukogu 26. juuli 2024. aasta otsuses võeti arvesse, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse järgmine etapp – muudetud komisjoni soovitus ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohase nõukogu soovitusel kohta, mis käsitleb ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimist, toimub pärast määruse (EL) 2024/1263 artikli 11 ja artikli 36 lõike 1 punkti a kohase riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava esitamist. Selline lähenemisviis võimaldab tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohaste eelarvenõuete ning keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavas kehtestatud kohandamiskava kooskõla. Selline ajakava ning artikli 126 lõike 6 ja artikli 126 lõike 7 kohaste otsuste eraldamine on erandlik ja seotud üleminekuga uuele raamistikule, seega ei loo see pretsedenti.

⁶ Vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artikli 2 punktile 2 on netokulud valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud intressikulud, kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed, liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

- (7) Reaalne SKP kasvas Rumeenias 2023. aastal 2,4 %. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisproгноosi kohaselt peaks majandus 2024. aastal kasvama 1,4 %, kusjuures tugeva sisenõudluse panuse nullib netoekspordi negatiivne panus. 2025. aastal peaks reaalne SKP kasvama 2,5 %, mis tuleneb välisnõudluse ja ekspordi järkjärgulisest kasvust, finantstingimuste edasisest paranemisest, vastupidavast eratarbimisest, erainvesteeringute suurenemisest ja toetusest, mida annavad ELi rahastatud investeeringud avalikku taristusse. Töötuse määr peaks 2024. ja 2025. aastal jääma stabiilseks (5,5 %). Inflatsioon peaks aeglustuma 9,7 %-lt 2023. aastal 5,5 %-le 2024. aastal ja 3,9 %-le 2025. aastal.
- (8) Eurostati poolt 22. oktoobril 2024 kinnitatud andmete⁷ kohaselt oli valitsemissektori eelarvepuudujääk Rumeenias 2023. aastal 6,5 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisproгноosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal 8,0 % SKPst ja 2025. aastal 7,9 % SKPst ning ületab seega mõlemal aastal kontrollväärtust. Struktuurne eelarvepuudujääk peaks 2024. aastal olema 7,4 % SKPst ja jääma 2025. aastal ligikaudu samale tasemele.
- (9) Valitsemissektori võlg oli 2023. aasta lõpus 48,9 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisproгноosi kohaselt peaks see 2024. aasta lõpuks suurenema 52,2 %ni SKPst ja 2025. aasta lõpuks 56,1 %ni SKPst, jäädes seega allapoole kontrollväärtust 60 % SKPst.
- (10) 25. oktoobril 2024 esitas Rumeenia määruse (EL) 2024/1263 artikli 11 ja artikli 36 lõike 1 punkti a kohaselt oma esimese riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Kava hõlmab ajavahemikku 2025–2031 ja sellega nähakse ette eelarvekohandus, mis jaotub seitsme aasta peale. Nõukogu soovitusel, millega kiidetakse heaks Rumeenia keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava aastateks 2025–2031 ning kiidetakse heaks kavas sisalduvad reformi- ja investeerimiskohustused, mis on kohandamisperioodi pikendamise aluseks, soovitatakse netokulude kava, mis võtab arvesse kõiki korrigeeriva kava vajalikke nõudeid ja mida tuleks soovitada korrigeeriva netokulude kavana ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames. Korrigeeriv netokulude kava on seega kooskõlas minimaalse aastase struktuurse kohandusega vähemalt 0,5 % SKPst, mis on nõukogu määrusega (EÜ) nr 1467/97 ette nähtud võrdlusalus aastateks, mil valitsemissektori eelarvepuudujääk eeldatavasti ületab kontrollväärtust.

⁷ Eurostat – Euro Indicators, avaldatud 22. oktoobril 2024. Vt: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-euro-indicators/w/2-22102024-AP>.

- (11) Lähtudes netokulude kavast, mis on nõuete täitmise järelevalve ainus tegevusnäitaja ja mis on sätestatud käesolevas soovitusel ja nõukogu soovitusel, millega kiidetakse heaks Rumeenia kava, ning tuginedes Euroopa Komisjoni valitsemissektori võla keskpika perioodi prognoosiraamistikule ja Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosile, peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk vähenema 8,0 %-lt SKPst 2024. aastal 2,9 %-le SKPst 2030. aastaks. Kuid kava eelduste kohaselt väheneks eelarvepuudujääk allapoole 3 % kontrollväärtust alles 2031. aastal.
- (12) Soovitatava korrigeeriva netokulude kava, Euroopa Komisjoni valitsemissektori võla keskpika perioodi prognoosiraamistiku ja Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt suureneks valitsemissektori võlg 52,2 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 59,4 %-le SKPst 2030. aastal.
- (13) Eelarve konsolideerimise meetmed peaksid tagama ülemäärase eelarvepuudujäägi püsiva korrigeerimise ning olema samal ajal suunatud riigi rahanduse kvaliteedi ja struktuuri parandamisele, investeringute säilitamisele ja majanduse kasvupotentsiaali tugevdamisele. Eelarvealased ja laiemat majanduslikku laadi reformid (sealhulgas reformid, mis on aluseks kohandamisperioodi pikendamisele, nagu on kindlaks määratud sellise komisjoni soovitusel II lisas, mis käsitleb nõukogu soovitusel, millega kiidetakse heaks Rumeenia keskpika perioodi kava⁸) peaksid kestlikul viisil parandama majanduse kasvu- ja vastupidavuspotentsiaali ning toetama riigi rahanduse jätkusuutlikkust.
- (14) Nõukogu võtab teadmiseks, et täpset metoodikat tõhusate meetmete hindamiseks uue eelarveraamistiku kontekstis ei ole veel täielikult välja töötatud, ning leiab seetõttu, et metoodikat tuleb aegsasti arutada.
- (15) Koosõlas määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 8 lõikega 3 võtab nõukogu ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 12 kohase otsuse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kehtetuks tunnistamise kohta vastu üksnes juhul, kui eelarvepuudujääk on viidud alla kontrollväärtuse ja jääb komisjoni hinnangu kohaselt alla kontrollväärtuse käimasoleval ja järgneval aastal,

⁸ Komisjoni soovitus: nõukogu soovitus, millega kiidetakse heaks Rumeenia riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava, 26.11.2024, COM(2024) 725 final.

SOOVITAB JÄRGMIST:

1. Rumeenia peaks tagama, et netokulude nominaalne kasvumäär ei ületa I lisas kehtestatud maksimummäärasid.
2. Seega peaks Rumeenia kõrvaldama ülemäärase eelarvepuudujäägi aastaks 2030.
3. Tähtpäevaks, milleks Rumeenia peab võtma tõhusaid meetmeid ja esitama vajalikud abinõud koos oma 2025. aasta eduaruandega, mis tuleb esitada komisjonile määruse (EL) 2024/1263 artikli 21 alusel, kehtestab nõukogu 30. aprilli 2025. Seejärel peaks Rumeenia andma käesoleva soovitusel rakendamisel tehtud edusammudest aru vähemalt iga kuue kuu järel, kuni ülemäärane eelarvepuudujääk on korrigeeritud.

Käesolev soovitus on adresseeritud Rumeeniale.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

**Netokulude maksimaalsed kasvumäärad
(nominaalsed aastased ja kumulatiivsed kasvumäärad)**

Rumeenia

Aasta		2025	2026	2027	2028	2029	2030
Kasvumäär (%)	Aastane	5,1	4,9	4,7	4,3	4,2	3,9
	Kumulatiivne*	20,2	26,0	31,9	37,6	43,3	49,0

* Kumulatiivsed kasvumäärad arvutatakse võrdluses baasaastaga 2023.